

Lausuntopyyntö luonnoksesta pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan koulutuksen uudistamisesta

Lausuntopyyntönumeron diaarinumero: VN/6230/2021

Yleistä

Invalidiliitto kiittää mahdollisuudesta lausua pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan koulutuksen uudistamisesta.

Invalidiliitto on fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten ihmisten valtakunnallinen vaikuttamisen ja palvelutoiminnan monialajärjestö. Liitto edistää ja kehittää fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Invalidiliitossa on lähes 27 000 henkilöjäsentä ja 143 jäsenyhdistystä.

Invalidiliitto ei ota kantaa pelastustoimen tutkintokoulutusten sisältöön, rakenteeseen eikä vaativuusluokkaan, mutta haluaa tuoda voimakkaasti esiin "sopivaa työtä kaikille" - ajattelua, jonka mukaisesti voidaan todeta, että esimerkiksi hätäkeskuspäivystäjänä on mahdollista työskennellä fyysisestä vammasta huolimatta.

4. Hätäkeskustoiminnan ja koulutuksen nykytila

Hätäkeskuslaitoksen, Pelastusopiston sekä Poliisiammattikorkeakoulun suunnittelema hätäkeskuspäivystäjän koulutusohjelma soveltuisi hyvin liikkumisen apuvälineitä käyttäville henkilöille.

Hätäkeskuspäivystäjätutkinnon valintaperusteet puoltavat työnkuvan sopivuutta myös liikkumisen apuvälineitä käyttäville henkilöille. Uudistukseen kirjattujen hätäkeskuspäivystäjien urapolut tukevat työelämässä olevien jatkuvan oppimisen mahdollisuutta ja niiden polkujen soveltuvuus liikkumisen apuvälineitä käyttäville on hyvinkin mahdollista.

11. Esitykset hätäkeskustoiminnan tutkintokoulutuksen tasoista ja koulutusjärjestelmästä

Invalidiliitto kannattaa uudistuksen työryhmän esitystä pitää hätäkeskuspäivystäjän koulutusohjelma nykyisen kaltaisena, tutkintojen viitekehityksen tasolla 4. muistuttaen kuitenkin tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista koulutuksissa ja työelämään siirtymisissä.

Yhdenvertaisuuslain 6 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän on edistettävä yhdenvertaisuutta ja koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on myös suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Tutkinnon tavoitteissa mainitaan muun muassa, että tutkinnon suorittaneet ymmärtävät hyvän fyysisen kunnon merkityksen sekä tuntevat laaja-alaisen työkyvyn ylläpitämisen. Invalidiliitto haluaa muistuttaa, että myös osalla liikkumisen apuvälinettä käyttävillä henkilöillä on mahdollisuus pitää yllä vaadittavaa hyvää fyysistä kuntoa ja siten täyttävät tutkinnolle annettavat vaatimukset tältä osin.

Invalidiliitto kannattaa koulutuksessa mahdollisuutta simulaattoreiden käyttöön, niiden avulla myös apuvälineitä käyttävillä henkilöillä on mahdollisuus suorittaa tietyt osat tutkintoa. Esimerkiksi työpaikalla tapahtuvan oppimisen, joka tulisi suorittaa ensihoidossa tai poliisissa, voisi suorittaa tarvittaessa vaihtoehtoisesti sairaanhoidon päivystyksissä. Apuvälineitä käyttäville henkilöille on tärkeää esteetön oppimisympäristö, josta on säädetty YK:n vammaissopimuksen artiklassa 9 (Esteettömyys ja saavutettavuus). Yhdenvertaisuuslain 15 §:n 1 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on tehtävä tarvittaessa yksittäistapauksessa kohtuullisia mukautuksia vammaiselle henkilölle koulutuksen saamiseksi.

9. Hätäkeskustoiminnan henkilöstötarpeet

Vammaisten ja osatyökykyisten henkilöiden työllisyys on alhaisempaa kuin muun väestön. Invalidiliitto näkee, että monimuotoisuuden lisääntyminen myös hätäkeskustoiminnassa lisää vammaisten ja osatyökykyisten henkilöiden työllisyyttä ja parantaa tulevaisuudessa hätäkeskuslaitosten työllisyytilannetta. Hätäkeskuslaitoksen 2022 kokoamien tietojen mukaan hätäkeskusten henkilöstöä poistuu operatiivisen henkilöstön osalta vuosina 2022–2030 lähes sata. Tätä vajetta voisi vähentää myös henkilöstön monimuotoisuutta lisäämällä.

INVALIDILIITTO RY

Helsingissä 14. marraskuuta 2022

Janne Juvakka
toimitusjohtaja

Laura Andersson
yhteiskuntasuhdejohtaja

Lisätietoja: Sinikka Winqvist, asiantuntija, työelämä ja yrittäjyys sinikka.winqvist@invalidiliitto.fi